

UPPSALA
UNIVERSITET

Språk bygger broar

Anne Reath Warren Fil.dr.
Forskare i didaktik – nyanländas lärande och flerspråkighet

anne.reath.warren@edu.uu.se

Ämnet historia - Australien

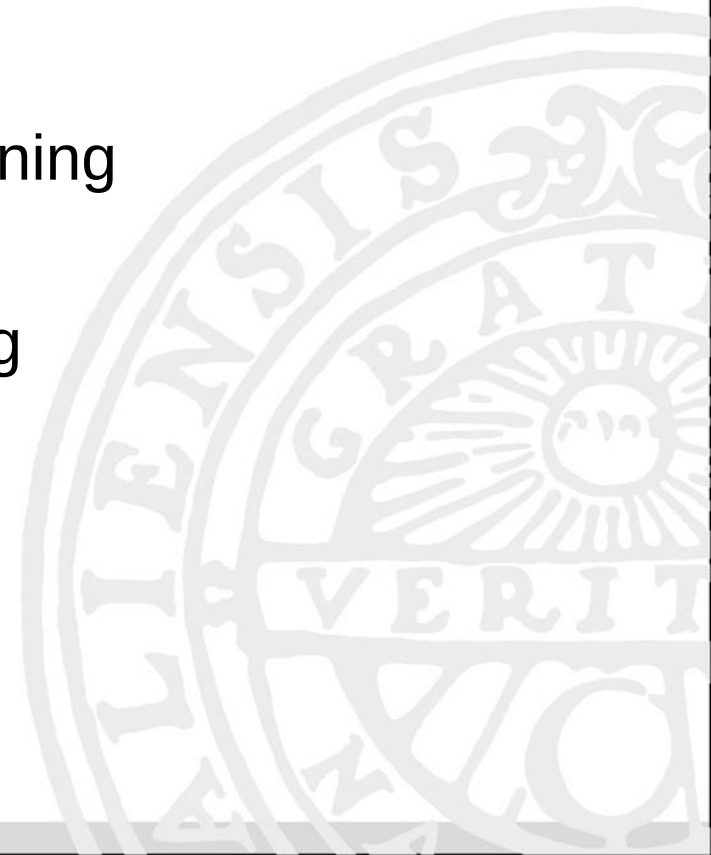
“Students will study the development of Australia in a global context through the histories of the local members of Indigenous communities and the pre-arrival and post-arrival histories of settler and migrant members of the community...

...will examine Aboriginal use of trade routes, traditional land use practices and how European arrival altered Aboriginal land use and its social organization”.

ACARA (2009, s. 16)

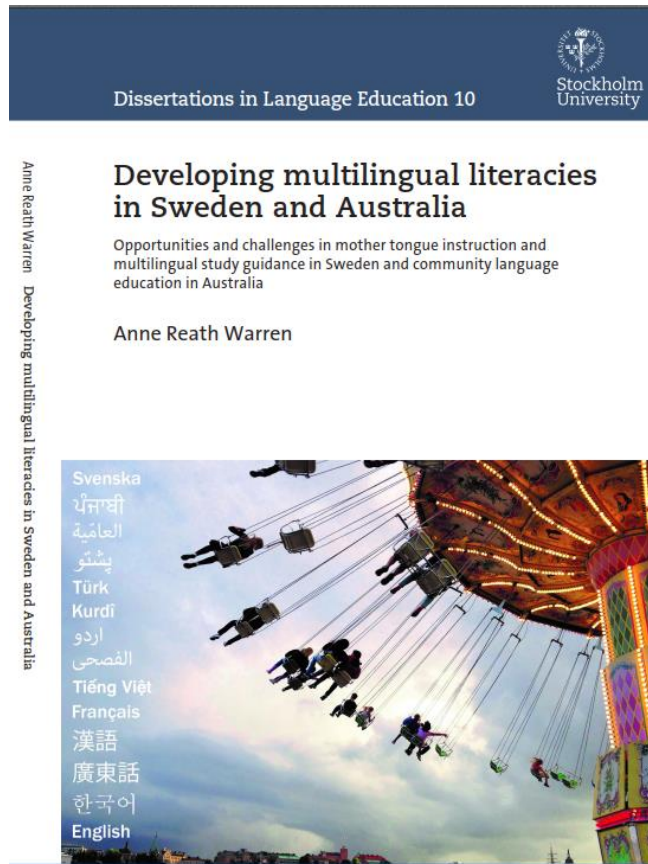
Dagens föreläsning

- Bakgrund
 - Avhandlingen
 - Flerspråkighet i svenska skolan
 - Lagstiftning ang. studiehandedning
- Forskning om studiehandedning
- Fem funktioner i studiehandedning
- Avslutande kommentarer

Utveckling av flerspråkiga litteraciteter

*Lingvistisk etnografisk
ansats.*

DATA:

77 lektionsobservationer,
(audioinspelade)

46 intervjuer,
fältanteckningar,
fotografier,
klassrumsartefakter.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-144745>

Huvudresultat

Möjligheter skapas när...

SPRÅKIDEOLOGIER	ORGANISATION	KLASSRUMSPRAKTIKER
...språkideologier som ser heteroglossi som en resurs finns i undervisningsorganisationen och genomförande.	...aktiva insatser finns på alla nivåer, från utformningen av undervisningsformer till implementeringen i klassrum och hemmiljö. ...det finns likvärdig tillgång till undervisning i modersmål och studiehandledning på modersmål.	...de pedagogiska metoderna i klassrummen ser heteroglossi som en resurs istället för ett hinder.

Huvudresultat

Utmaningar skapas när...

SPRÅKIDEOLOGIER	ORGANISATION	KLASSRUMSPRAKTIKER
...en monoglossisk syn på språk och språkutveckling präglar kontexten.	...tillgången till modersmåls- undervisning och studiehandledning på modersmål är begränsad. ...det aktiva engagemanget saknas någonstans i språkekologin.	...de pedagogiska metoderna i klassrummen ser heteroglossi som ett problem istället för en resurs.

Flerspråkiga elever

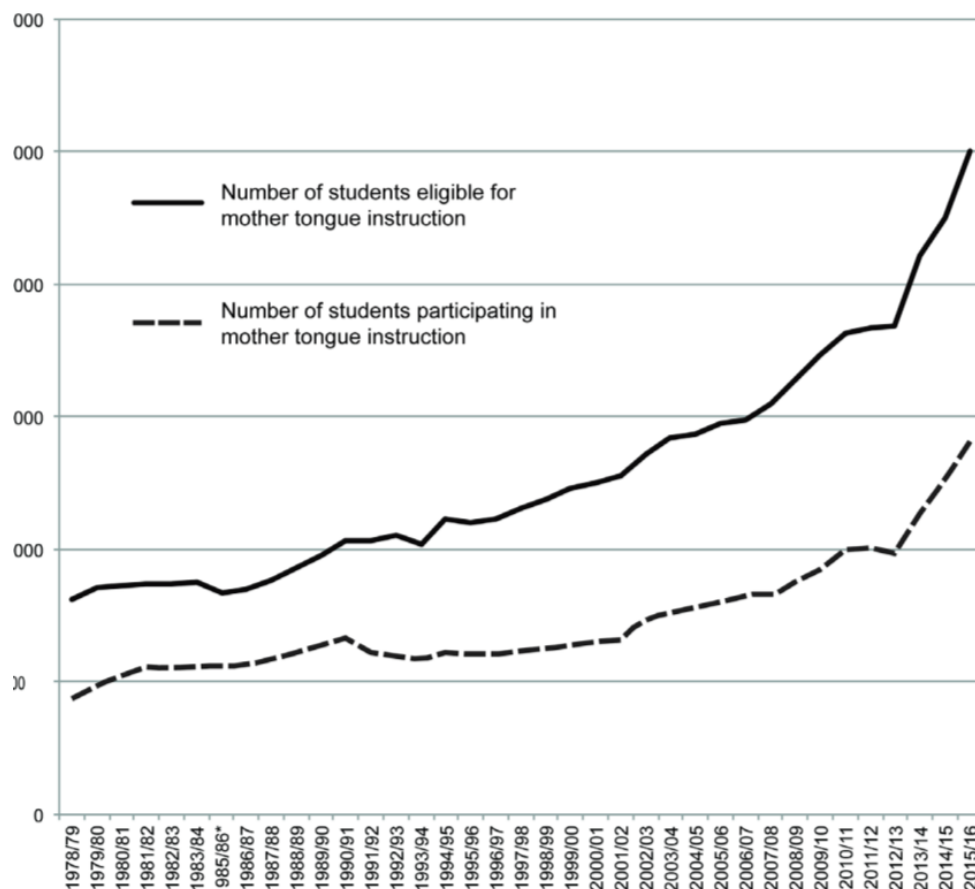

Figure 3: Numbers of students eligible for and participating in home language/mother tongue instruction in the Swedish compulsory school 1978–2016. (Reath Warren, 2017, p. 18)

Studiehandledning på modersmål

”En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet *får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl*”.

Skolförordningen (5 kap 4 § SFS 2001:185)

UPPSALA
UNIVERSITET

Studiehandledning som extra anpassning eller särskilt stöd

Studiehandledning på modersmålet kan ges antingen i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/sprak/amen/modersmal/studiehandledning-1.205961>

UPPSALA
UNIVERSITET

STÖDMATERIAL

Studiehandledning på modersmålet

– att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever

Skolverket

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/nyanlandas-larande/studiehandledning-1.205961>

- "Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som finns i grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan" (Skolverket, 2015, s. 7).

MEN...

- "Skolinspektionens granskning av utbildning för nyanlända elever visar att många av de skolor som har kvalitetsgranskats uppvisar allvarliga brister i sitt sätt att hantera denna handledning" (Ibid.; Skolinspektionen, 2009)

Utmaningar

- **SPRÅKIDEOLOGIER**
 - ...en monoglossisk syn på språk och språk-utveckling präglar kontexten. **"Bara svenska, tack!"**
- **ORGANISATION**
 - ...tillgången av modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål är begränsad.
 - ...det aktiva engagemanget saknas någonstans i språkekologin.
- **KLASSRUMSPRAKTIKER**
 - ...de pedagogiska metoderna i klassrummen ser språklig mångfald som ett problem istället för en resurs.

Forskning om studiehandledning

- "Study guidance in the home language is an important part of home language teachers' work but if it is to work well, other teachers must be involved as well" (Skolöverstyrelsen, 1984, p. 1. Translated by ARW).
 - Ämnesspecifika och kulturella kunskaper
 - Utveckla studiestrategier
 - Viktigt med tillräckligt många timmar

Forskare överens om att...

- "När studiehandledningen som erbjuds är av god kvalitet är det en viktig stödinsats för den elev som behöver det" (Skolverket, 2015)

(Se även Hyltenstam & Milani, 2012; Skolinspektionen, 2009, 2010, 2014; Skolverket, 2008)

UPPSALA
UNIVERSITET

Skolinspektionen, 2017

Publiceringsår 2017

Studiehandledning på
modersmålet i årskurs 7–9

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/studiehandledning-pa-modersmalet-i-arskurs-79/>

Skolinspektionen, 2017, s. 5.

- "Alltför sällan anpassas studiehandledningen utifrån den elevens individuella behov".
- "Många ämneslärare och studiehandledare saknar kompetens inom området för att på bästa sätt kunna stötta flerspråkiga elevers kunskapsutveckling".
- "Ämneslärare och studiehandledares möjligheter att ha regelbunden kontakt är ofta begränsad vilket får konsekvenser och påverkar elevens möjligheter att få stöd och en individanpassad undervisning".

Skolinspektionen, 2017, s. 6.

- "Det finns en variation i vilken omfattning rektor och huvudmän tar ansvar för och hur de organiserar studiehandledning på modersmålet".
- "I flera skolor saknas ett långsiktigt pedagogiskt fokus och vissa arbetssätt indikerar att studiehandledning kan ses som "översättning" – vilket inte är uppdraget"

Fem viktiga utvecklingsområden

- Studiehandledningen på modersmålet behöver i högre grad anpassas till den enskilda elevens behov.
- Studiehandledare och ämneslärare behöver samverka i högre utsträckning.
- Huvudmän och skolledningar behöver i betydligt högre grad ta ansvar för att tillgodose behovet av kompetensutveckling inom området studiehandledning på modersmålet.
- Granskningens resultat pekar sammantaget på att studiehandledarens uppdrag behöver tydliggöras i skolorna.
- Fler huvudmän behöver ta ansvar för helheten.

Vad säger den forskningen som finns?

- Studiehandedning kan bidra till interaktionell och språklig stöttning (Uddling, 2013).
- Studiehandedning anses vara till stor hjälp för att hänga med i undervisningen (Folke-Nilsson, 2015).
- Studiehandedning anses av olika ämnes- och klasslärare att bidra till kunskapsutveckling i olika skolämnen (Juvonen, 2015).
- Studiehandedning hjälper nyanlända att förstå den svenska skolan (Sharif, 2016).
- Svårigheter med samarbete och brist på studiehandedare (Avery, 2016; Jepson Wigg, 2016).
- Studiehandedning anses av studiehandedare att stötta nyanlända elever, öka deras självständighet och vilja att delta i ämnesundervisning (Rosén, 2018).

Fem funktioner i studiehandledning (Reath Warren, 2016)

Data

- 13 lektioner (10 timmar, 50 minuter)
- Utdrag från intervjuer med modersmåslärare, ämneslärare, skol- och enhetshuvudmän
- Fältanteckningar, fotografier

Tematisk analys av flerspråkiga praktiker för att identifiera funktioner av studiehandledning på modersmål.

Plats och deltagare

- 4 flerspråkiga skolor i 2 olika förorter i en stor svensk stad.
- 4 modersmåls lärare (arabiska, kurdiska, turkiska, urdu) (19-33 års erfarenhet av undervisning)
- 11 ämneslärare (SVA, SO, NO, matte)
- 6 fokusgruppsintervjuer med elever (åk 5-9)

Translanguaging (engelska) -> *Trawsiethu* (walesiska)

”... the process of making meaning, shaping experiences, gaining understanding and knowledge through the use of two languages”
(Baker, 2011, s. 288)

- **Continua of Biliteracy** (Hornberger, 1989)
 - *Contexts of biliteracy*: macro–micro; oral–literate; bi(multi)lingual–monolingual
 - *Individual Development of biliteracy*: reception–production; oral–written; L1–L2
 - *Content of biliteracy*: minority–majority; vernacular–literary; contextualized–decontextualized.
 - *Media of biliteracy*: simultaneous exposure–successive exposure; dissimilar structures–similar structures; divergent scripts–convergent scripts

Resultat

Olika språk används samtidigt (transspråkande)

Fem funktioner

1. Omformulering av ord och begrepp
2. Förklaring och diskussion av ord och begrepp
3. Ökning av metalingvistisk medvetenhet
4. Ökning av medvetenhet om uppgiften
5. Ökning av medvetenhet om sociokulturella faktorer

Reformulation (Omformulering)

- Översättning av ord och begrepp

1.	P: tror	P: believe [in Swedish, reading from word list]
2.	T: tror	T: believe [in Swedish, repeating]
3.	P: uh, uh cayaan, la'	P: ummm, to witness? No...
4.	T: la'	T: No
5.	P2: byactaqad, yacni	P2: It means believe.
6.	T: bravo. tror yactaqid.	T: Bravo, believe [in Swedish] believe [in Arabic]

Reformulation (Omformulering)

Jämna = Gift	Huvudräkning = Kofaden
Udda = Tek	Uppställning = Alt alta gennar
Hur många = Kaç tane	Tilskommans = Beraber
Hur mycket = Ne kadar	Sammanlagt = Hepsi
Antal = Sayı	Totalt = Toplam
Lika många = Eşit	Till = Bir tane daha
Lika mycket = Eşit	Ytterligare = Daha
Fler än = Daha çok	Dela = Bölme
Flest = En fazla	
Mer än = Daha çok	
Mest = En çok	
Förre än = Daha az	
Alla = Hepsi	
Båda = i kısıda	

Explanation and Discussion (Förklaring och diskussion)

L: elde bir diyorsun, Türkiye'deki gibi, elde bir, ondan sonra bunu yapıyorsun değil mi? Ne diyor. **Börja alltid med entalen.** Ne diyor burada?

E: şeyden başla diyor

L: hep birler basamağı ile başla, yazalım mı yanına? Birler basamağı ile başla. Her onluk ne oluyor? elde oluyor, sonra yazalım. Her onluk elde oluyor. Ne diyor, burası ile başla diyor, burası ile başla diyor, tamam, ondan sonra her onluk bir elde oluyor, elde buraya üstte yazılıyor, ondan sonra da onu topluyorsun iki üç daha beş ir de elde altı. **Minnessiffra** neymiş? Elde.

L: *Man säger ett i minnet som på turkiska, ett i minnet, sedan gör man så här, eller hur?*
Börja alltid med entalen, Vad står det här?

E: *Det står börja med*

L: *Börja alltid med entalen. Ska vi skriva det bredvid? Börja med entalen. Vad händer med varje tiotal? Det blir en minnessiffra, ska vi skriva det? Vad står där, det står börja här, OK, och sedan varje tiotal blir en minnessiffra, sedan skriver man minnessiffran här ovanför, och sedan adderar man två plus tre blir fem och sedan minnessiffran blir det sex. Vad betyder det nu, minnessiffra? Minnessiffra..*

Explanation and Discussion (Förklaring och diskussion)

“Man måste passa på hela tiden. När det är lämpligt man kan göra små små inlägg. Och sen har vi hittat några ord som hon har missförstått “spinna garn”. Hon har förstått det som “springa”, då har vi ändrat, “Spinna garn”. Jag har förklarat så hon vet, att man spinner garn, gör tråd, väver tyg, så små små saker som dessa”

Extract 5. Explanation/discussion: Swedish/Turkish, grade 6. Post-lesson discussion with MT teacher.

Task Awareness (Medvetenhet om uppgiften)

- Studiehandledaren drar uppmärksamhet till och förklarar hur eleven ska utföra en uppgift.

"Jag frågade henne vissa saker och det visar sig att hon har skrivit väldigt få egna tankar kring deckaren så jag utmanade henne lite grand och berättade "du har knappt skrivit någonting alls. Du måste fylla ut texten med dina egna tankar. Hur tycker du boken borde ha slutat?" Och "Var det rätt eller skulle du ändra det om du kunde?" Så jag hjälpte henne och hon ändrade några saker".

Extract 9. Task awareness: Post-lesson interview with Turkish MT teacher.

Task Awareness (Medvetenhet om uppgiften)

SH: Så, nu [*lärarens namn*] vi skriver om.

L: OK

SH: eftersom det är hennes syster som har skrivit det åt henne, och nu går vi igenom det bit för bit och hon säger vilka delar hon själv har gjort och sen säger det ord för ord på svenska så hon behöver mer tid.

L: Ja? Det är OK.

SH: Hon kommer inte att vara klar [*idag, som hon skulle har varit*].

L: Nej, mmm, jag förstår.

Sociocultural Awareness (Sociokulturell medvetenhet)

- Eleven lär sig om sociokulturella aspekter kring livet i Sverige.

I början behöver alla nyanlända studiehandledning för att de behöver den översättning och den lotsningen in i både skolan, skolsystemet, kulturen och allt. Så studiehandledning är så mycket mer än bara handledning i olika ämnen.

Extract 15. Sociocultural awareness:
Interview with deputy principal.

Modersmåsläraren i urdu berättade för mig på bussen om den pojke vi hade träffat tidigare på studiehandledning – han åt nästan ingenting under sin första termin i skolan – han visste inte hur man fick vatten – bara höll koppen under dryckesmaskinen men tryckte inte i. Han visste inte hur man åt med kniv och gaffel. En fritidslärare blev arg. ”Han får inte lämna matsalen tills han ätit klart. Han har inte ätit någonting”.

Det var inte förrän urdu läraren började prata och äta tillsammans med honom som han började äta lite grand.

Extract 16. Field notes.

Slutsatser

- ” Slutsatsen i denna studie är att dessa flerspråkiga praktiker skapade ett tillfälligt utrymme för transspråkande i den svenska skolan. Då studiehandledning på modersmålet tas bort så snart eleven anses kunna ta till sig ämnesundervisning på svenska var dock den transspråkande potentialen begränsad i tid och rum, om inte eleven fortsatte med modersmålsundervisning. Dessutom angav lärare i intervjuer att studiehandledning ibland inte ordnades trots att det fanns både behov och efterfrågan”

(Reath Warren, 2017, s. 122).

Referenser

- ACARA. (2009). *National History Curriculum: Framing paper*, 192. Retrieved from http://docs.acara.edu.au/resources/National_History_Curriculum_-_Framing_Paper.pdf
- Avery, H. (2016). At the bridging point: tutoring newly arrived students in Sweden. *International Journal of Inclusive Education*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1197325>
- Nilsson Folke, J. (2015). Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering? I N. Bunar (red.), *Nyanlända och Lärande - mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och Kultur, s. 37–80.
- Hyltenstam, K. & T. Milani. (2012). Modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning. I: Hyltenstam, K., M. Axelsson & I. Lindberg (red.), *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådets rapportserie 5:2012. Vetenskapsrådet, s. 55-76.
- Jepson Wigg, U. (2016). Betydelsefulla skeden: Från introducerande till ordinarie undervisning. In P. Lahdenperä & E. Sundgren (Eds.), *Skolans möte med nyanlända*. Stockholm: Liber, s. 65–91
- Juvonen, P. (2015). Lärarröster om direktplacering av nyanlända elever. I N. Bunar (red.), *Nyanlända och Lärande - mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och Kultur, s. 139–176.
- Reath Warren, A. (2016). Multilingual study guidance in the Swedish compulsory school and the development of multilingual literacies. *Nordand*, 11(2), 115–142.
- Rosén, J. (2018). Bro eller krycka? Studiehandledning som pedagogisk praktik i svensk grundskola. I T. Otterup & G. Kärsten-Ebling (red.), *En god fortsättning*. Lund: Studentlitteratur, s. 183–198.
- Sharif, H. (2016). Ungdomarnas beskrivningar av mötet med introduktionsutbildningen för nyanlända. "Inte på riktigt, men jätteviktigt för oss." In P. Lahdenperä & E. Sundgren (Eds.), *Skolans möte med nyanlända*. Stockholm: Liber, s. 92–110.
- Skolinspektionen. (2009). *Utbildning för nyanlända elever – rätten till en god utbildning i en trygg miljö (Rapport 2009: 3)*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolinspektionen. (2010). *Språk- och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska. Skolinspektionens. Rapport 2010:16*. Stockholm: Skolinspektionen. Retrieved from: <https://doi.org/40-2> 009:1849
- Skolinspektionen. (2014). *Utbildningen för nyanlända elever: Rapport 2014:03*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolinspektionen. (2017). *Studiehandledning på modersmålet i årskurs 7 – 9*. Stockholm. Retrieved from <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/studiehandledning-pa-modersmalet-i-arskurs-7-9/>
- Skolverket. (2015). *Studiehandledning på modersmålet*. Stockholm: Skolverket. Retrieved from http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http://www5.skolverket.se/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3038.pdf?k=3038
- Uddling, J. (2013). *Direktintegrerade elevers möjligheter till lärande i ämnesundervisningen (master' avhandling)*. Stockholm: Institutionen för språkdidaktik, Stockholms universitet.
- <https://unsplash.com/>